

Sygn. akt I ACa 227/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Tomasz Ślęzak
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SA Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko T. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 1 grudnia 2016 r., sygn. akt II C 529/16,

- 1) oddala apelację;
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 4 665 (cztery tysiące sześćset sześćdziesiąt pięć) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;
- 3) nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) od powoda 615 (sześćset piętnaście) złotych z tytułu kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Joanna Naczyńska	SSA Tomasz Ślęzak	SSA Joanna Kurpierz
----------------------	-------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 227/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 1 grudnia 2016r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanego T. M. na rzecz powoda Banku (...) SA w W. - z tytułu zwrotu pożyczki -114.599,11zł z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego nie wyższymi jednak niż odsetki maksymalne naliczanymi od 2 lutego 2016r., przy czym zastrzegł, że pozwany ponosi odpowiedzialność solidarną za zapłatę tej kwoty z A. M., w stosunku do której obowiązek świadczenia wynika z prawomocnego nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Okręgowy w Katowicach w dniu 17 lutego 2016r.; sygn. akt II Nc 50/16. Nadto, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda 8.200zł z tytułu zwrotu kosztów procesu, zastrzegając że odpowiedzialność pozwanego za zapłatę tych kosztów w zakresie kwoty 250zł jest solidarna z odpowiedzialnością A. M., w stosunku do której obowiązek świadczenia wynika z prawomocnego nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w Katowicach w dniu 17 lutego 2016r.; sygn. akt II Nc 50/16 i przyznał wynagrodzenie kuratorowi dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego w kwocie 7.200zł wraz z należnym od tej kwoty podatkiem od towarów i usług z tytułu.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, że 4 kwietnia 2014r. powód udzielił pozwanemu i jego żonie A. M. pożyczki w kwocie 118.000zł na okres do 30 kwietnia 2021r., która miała być spłacana w ratach. Pod umowę pożyczki figurują podpisy pożyczkobiorcy T. M. oraz A. M., a za pożyczkodawcę podpis złożyła I. M.. W związku z brakiem spłat rat pożyczki, pismem z 31 lipca 2015r., powód wypowiedział umowę z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, liczonego od daty otrzymania pisma zastrzegając, że jeżeli w terminie 30 dni nastąpi spłata całości wymagalnego zadłużenia wypowiedzenie będzie traktowane jako bezskuteczne, a umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych zasadach. Według stanu na 31 lipca 2015r. zadłużenie przeterminowane wynosiło 7.056,81zł, w tym 4.412,90zł kapitału i 2.643,91zł odsetek. Wypowiedzenie zostało doręczone pozwanemu i jego żonie na adres wskazany w umowie pożyczki. § (...) łączącej strony umowy pożyczki stanowi, że bank ma prawo wypowiedzieć umowę w całości lub w części, jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminie określonym w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim poinformowaniu pożyczkobiorcy o konieczności spłaty zaległych rat w terminie 7 dni od dnia otrzymania informacji o braku spłaty wymagalnej części zadłużenia. Stosownie do paragrafu 24 ust. 2 tej umowy okres wypowiedzenia wynosi 30 dni. Z wystawionego przez powoda wyciągu z ksiąg Banku wynika, że na 27 stycznia 2016r. dług pozwanego i jego żony wobec Banku wynosi 114.599,11zł, w tym niespłacony kapitał to 109.065,54zł, a odsetki umowne -5.533,57zł.

Sąd Okręgowy podkreślił, że wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia ustalenia faktyczne wynikają z treści dokumentów. Miał na uwadze, że wyciąg z ksiąg banku nie stanowi dokumentu urzędowego w stosunkach z konsumentami, lecz w powiązaniu z treścią umowy pożyczki oraz jej pisemnym wypowiedzeniem udowadnia twierdzenia pozwu. Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku o przesłuchanie w charakterze świadka A. M. uznając, że dowód ten w okolicznościach sprawy nie ma znaczenia. Podkreślił, że A. M. była stroną postępowania, odebrała nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym i w żaden sposób nie kwestionowała okoliczności podniesionych w pozwie.

Poddając poczynione w sprawie ustalenia ocenie prawnej, Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwany winien jest zapłacić powodowi dochodzoną pozwem kwotę z tytułu pożyczki i uwzględnił powództwo w całości, zastrzegając, że pozwany ponosi odpowiedzialność solidarną za zapłatę tej kwoty z A. M., w stosunku do której obowiązek świadczenia tej samej kwoty wynika z prawomocnego nakazu zapłaty, wydanego przez Sąd Okręgowy w Katowicach w dniu 17 lutego 2016r.; sygn. akt II Nc 50/16. Zastrzegł, że A. M. odpowiada solidarnie z pozwanym także za zapłatę kosztów, postępowania, przy czym jej odpowiedzialność ograniczona jest do kosztów powstałych na etapie postępowania upominawczego, tj. co do kwoty 250zł, stanowiącej 1/4 część opłaty od pozwu. Na koszty zasądzone od pozwanego w kwocie 8.200zł złożyła się pełna opłata od pozwu, ustalona w oparciu o art. 13a) ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w wysokości 1.000zł oraz pokryte przez powoda wynagrodzenie kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego w kwocie 7.200zł, tj. w stawce określonej przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 13 listopada 2013r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Nadto przyznał kuratorowi wynagrodzenie w tej stawce, powiększone stosownie do §1 ust. 3 przywołanego rozporządzenia w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia

i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej Sąd Okręgowy o podatek od towarów i usług.

Apelację od wyroku wniósł w imieniu pozwanego kurator. Podkreślił, że stojąc na straży ochrony interesów pozwanego, domaga się zmiany zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje. Wniósł też o przyznanie mu wynagrodzenia za zastępowanie pozwanego w postępowaniu apelacyjnym. Apelację oparł o zarzuty:

- naruszenia przepisów postępowania, a to art. 162 k.p.c. przez oddalenie wniosku o przesłuchanie w charakterze świadka A. M. i uznanie, że skoro była ona stroną postępowania upominawczego i nie zakwestionowała roszczenia, to odpowiedzialność pozwanego również jest bezsporna;

- błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i naruszenie art. 233§1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie, że skoro na umowie pożyczki ekspresowej widnieją dane i podpis T. M., to bezspornie jest to zobowiązanie pozwanego, podczas gdy nagminnie dochodzi do kradzieży danych i podrabiania podpisów, również w relacjach małżeńskich.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd ustalił, iż w 2015r. orzeczony został rozwód małżonków M., a kuratorowi udało się ustalić aktualny adres pozwanego: (...)-(...) S., ul. (...). Wysłane pod ten adres zawiadomienie o terminie rozprawy apelacyjnej zostało odebrane przez dorosłego domownika – M. M.. Mimo prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy apelacyjnej pozwany nie stawił się i nie odniósł się do żądania pozwu i nie poparł zarzutów apelacji.

Powód wniósł o oddalenie apelacji, jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy zasadnie ograniczył postępowanie dowodowe w sprawie do dowodów z dokumentów, koncentrując się na treści umowy pożyczki, wypowiedzenia umowy i wyciągu z ksiąg banku. Poczynione w oparciu o treść tych dokumentów ustalenia były prawidłowe. Podejmując je Sąd Okręgowy nie naruszył w żadnej mierze przepisów procesowych, w tym art. 162 i 233 §1 k.p.c., jako że nie przekroczył zasad swobodnej oceny dowodów, ani też nie naruszył zasad logiki i doświadczenia życiowego. Ustalenia te Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne, uzupełniając je jedynie o okoliczność, że przed wypowiedzeniem umowy pożyczki, pismem z 30 czerwca 2015r. powód wzywał pozwanego i A. M. do zapłaty, w terminie 7 dni zadłużenia przeterminowanego (zaległych rat) w kwocie 5.824,36zł pod rygorem wypowiedzenia umowy (k.48). Zgłoszony przez kuratora wniosek dowodowy o przesłuchanie A. M. w charakterze świadka w celu ustalenia, czy pozwany podpisał umowę pożyczki trafnie został przez Sąd Okręgowy oddalony. Po pierwsze – A. M. nie mogła zostać przesłuchana w charakterze świadka, ponieważ miała w sprawie status współpozwanego. Po wtóre, dowód ten de facto zmierzał do poszukiwania dowodów w sprawie, a nie do wykazania okoliczności istotnej dla rozstrzygnięcia; nie został bowiem zgłoszony na potwierdzenie tezy, że podpis pod umową jest sfałszowany. Po trzecie, z uwagi na domniemanie prawdziwości dokumentów bankowych, zeznania osoby współpozwanego mające wyjaśnić, czy pozwany podpisał umowę pożyczki nie doprowadziłyby do zaprzeczenia prawdziwości dokumentu i autentyczności podpisu pozwanego pod umową pożyczki, ponieważ adekwatnym do wykazania tej okoliczności jest dowód z opinii grafologa, którego tryb przeprowadzenia normują art. 253 i 254 i 255 k.p.c.

Treść zgromadzonych w sprawie dokumentów jednoznacznie wskazywała, że pozwany zawarł z powodem umowę pożyczki ekspresowej kwoty 118.000zł, zaprzestał jej spłacania, nie uczynił zadość wezwaniu powoda do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni, w związku z czym powód skutecznie wypowiedział umowę pożyczki. W tej sytuacji - zgodnie z art. 720 § 1 k.c. w zw. z § (...) łączącej strony umowy - pozwany jest zobowiązany solidarnie wraz ze swą byłą żoną do zapłaty powodowi dochodzonej pozwem kwoty, tj. 114.599,11zł z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy

kretytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego nie wyższymi jednak niż odsetki maksymalne za opóźnienie od 2 lutego 2016r.

Konkluzje te legły u podstaw oddalenia apelacji - w oparciu o art. 385 k.p.c., jako bezzasadnej. O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu, zasądając - w oparciu o art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. - od pozwanego na rzecz powódki 4.665zł. Na kwotę tę złożyły się koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w stawce minimalnej, określonej w § 2 pkt 6 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804 ze zm. w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia apelacji), tj. 4.050zł i koszty wynagrodzenia kuratora za reprezentowanie pozwanego w postępowaniu apelacyjnym, łącznie z podatkiem od towarów i usług w kwocie 615zł.

Na podstawie art. 113 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd Apelacyjny nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa 615zł stanowiącą tymczasowo skredytowane przez Skarb Państwa wynagrodzenie kuratora w postępowaniu apelacyjnym. Obowiązek pokrycia wynagrodzenia kuratora obciążał powoda, wchodząc w skład kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw. Aktualnie obowiązujące przepisy nie regulują dolnej granicy wynagrodzenia kuratora. Wynika to jednoznacznie z § 1 ust. 1 przywoływanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 13 listopada 2013r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2013r., poz. 1476), zawierającego sformułowanie „wysokość wynagrodzenia nie może przekraczać”. Prezentowane jest stanowisko, że literalna wykładnia przepisów tego rozporządzenia prowadzi do wniosku, że minimalna stawka wynagrodzenia za czynności adwokackie, a odpowiednio także radcy prawnego stanowi górną granicę wynagrodzenia kuratora za zastępowanie strony w toku całego postępowania sądowego, a zatem w postępowaniu przed Sądem pierwszej i drugiej instancji (jednokrotnie), niemniej prezentowane też jest stanowisko, że stawki wynagrodzenia za czynności adwokackie, a odpowiednio także radcy prawnego należy odnieść do każdej instancji. Przychylając się do drugiego z tych stanowisk, Sąd Apelacyjny uznał, iż nakład pracy kuratora w postępowaniu apelacyjnym w zestawieniu z nakładem pracy w postępowaniu przed Sądem Okręgowym i wysokością już przyznanego kuratorowi wynagrodzenia uzasadnia przyznanie mu wynagrodzenia za reprezentowanie pozwanego w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 500zł, powiększonej o podatek od towarów i usług, tj. 115 zł.

SSA Joanna Naczyńska SSA Tomasz Ślęzak SSA Joanna Kurpierz